

šanca»

SENIOR&JUNIOR

trojgeneračný informačný a praktický občasník

1/2016
zdarma

Čo by poradila
SVOKRA

**GIZKE
OŇOVEJ?**

Nechajte deti
ROZHODOVAŤ

Ako
**HNIEZDO
ZÁCHRANY**
vytvorilo
rodinu

Nájde sa vláda,
ktorá konečne

**POMÔŽE ODKÁZANÝM
SENIOROM?**

Pravidelné návštevy sa stali súčasťou môjho života a je to pre mňa príjemne strávený čas s človekom, s ktorým si mám stále čo povedať. Mám možnosť sa vytrhnúť z bežných starostí a povinností a vydýchnuť si. Pred prvou návštevou som mala obavy ako to celé bude prebiehať. Nakoľko zariadenie tento projekt dokonale pripravilo, všetko prebehlo a doposiaľ prebieha v úplnom poriadku.

dobrovoľníčka Magdalénka

 ADOPTUJ
SI STARÝCH RODIČOV

Veľmi plodná návšteva
– 5 otčenášov za ňu večer.
Senzačné, vybozkávať!
senior Ivan

Tak mi je dobre, že za
mnou chodíte.
seniorka Marienka

Mňa to štípe až v päťach, ako sa teším,
keď vás vidím!
seniorka Gizka

STAŇTE SA DOBROVOLNÍKOM PRE SENIOROV V CENTRE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NÁRUČ ZÁCHRANY V DÚBRAVKE

Aké sú základné podmienky prijatia?

Minimálny vek 18 rokov.

Netrpíte žiadnym vážnym ochorením.

Máte časové možnosti venovať sa seniorom

Ak máte vo svojom živote voľné miesto pre seniora, ktorému by ste chceli spestriť
jesen života, prihláste sa:

telefonicky: 0903 903 298 alebo

mailom: naruczachrany@naruczachrany.sk

Zaškolíme vás - 4. 11. 17:00-19:00 a 5. 11. 9:00-15:00

v CSS Náruč záchrany SENIOR&JUNIOR Fedákova 5, 841 02 Bratislava

TEŠÍME SA NA VÁS!

C.A.R.D.O.

Zlá hra? A čo na to hráči?

Jeden z najlepších filmov, ktorý som kedy videla bol film s Michaelom Douglasom „Hra“. Brat muža, ktorému záležalo len na sebe, peniazoch a úspechu najal schopnú agentúru, ktorá karieristovi tak zamiešala život, že s ním takmer skoncoval, aby si na prahu rozhodnutia – teda na rímse mrakodrapu uvedomil skutočné hodnoty života. Keď si pripomeniem akou cestou prešla naša krajina od 17. novembra 1989, tiež mám pocit, že sme súčasťou hry. Ale nie tej konšpiračnej. Bez akejkoľvek analýzy sme sa začali hrať na trhový mechanizmus, ale s nejakými čudnými pravidlami: malé a stredné firmy získavali za babku vo verejných dražbách veksláci a už za socializmu vyplaní špekulanti, či krajské komunistické kádre. Veľké kolosálne podniky sa dostali do rúk estébákov, či ich potomkov a priateľov, ktorí „neznačným revolucionárom tak dobre radili“ a vytvorili novú vrstvu zbohatlíkov. Smiešna a neúspešná kupónová privatizácia, bola len manéver ako dať „ľudu“ pocit, že sa podieľa na prerozdelení štátneho majetku do súkromných rúk. Nevieť teda, kto si dnes ešte naozaj myslí, že fungujeme v trhovom mechanizme. Keď zahraniční investori majú také daňové a investičné stimuly, o akých sa našincovi ani nesníva, keď stredná trieda a malí podnikatelia sú z roka na rok zaťažovaní likvidačnými legislatívnymi a daňovými príkormi. Keď verejné sociálne zariadenia majú výhody a dotácie, aké neziskové sociálne zariadenie od štátu a samosprávy nikdy nedostanú, hoci robia rovnakú verejnoprospešnú činnosť bez nároku na zisk. So stratou „povinnosti pracovať“ sme stratili aj istotu nájsť si prácu, ale vždy nás každý minister tohto rezortu – nech už ním bol ktokoľvek – presviedčal, že sa snaží znížiť nezamestnanosť a snaží sa re-kvalifikovať, robiť programy pre dlhodobo nezamestnaných a pritom si nechceli otvorene priznať, že istá časť ľudí jednoducho pracovať nechce a radšej sa bude priživovať na systéme neadekvátne vysokej podpory – najmä ak ju porovnávame s minimálnou mzdou. Dnes to však nerobia len fluktuanti s nedokončenou ZŠ, ale aj stredoškólači a vysokoškólači, ktorí po pol roku idú na dovolenku na úrad práce, hoci ich zamestnávateľ prosí na kolenách, aby zostali. Dáte v Bratislave inzerát na opatrovatelku či upratovačku? Zabudnite. Po roku márneho inzerovania si radšej urobte kurz a vezmite do ruky handru.

A keď nás za tie desaťročia zmeny vlád, reformy a rozkrádanie verejných financií otrieskali o múr a my sme zistili, že časť rovesníkov sú miliardámi, druhá pracuje v troch zamestnaniach od svitu do mrku a aj tak žije od výplaty k výplate a tá posledná tretina sa prepadá pod hranicu chudoby a nemá ani vlastnú strechu nad hlavou, uvideli sme ďalšiu hru – hru na sociálny systém a dokonca hru „na sociálny štát“. Jej výsledkom sú stovky ústavných a krajských politikov, či celebrit vrátane novinárov, ktoré získali napriek vysokým príjmom mestské, či dokonca sociálne byty za pár šupov, pričom sa nám tu už desiatky rokov rodia a do dospelosti rastú generácie detí v krízových centrách a sociálnych ubytovniach, matky sa vzdávajú detí, lebo ich nedokážu užiť, mnohohodné rodiny žijú v horších podmienkach ako Rómovia v osadách... A čo je ešte vážnejšie: sociálny systém tohto štátu dá na vážňa – ktorý porušil pravidlá tejto spoločnosti, kradol a zabíjal trojnásobne viac ako na odkázaného seniora, ktorý celý život pracoval, odvádzal dane a odvody, tvoril hodnoty tejto krajiny! Niekedy dúfam, že sa z tohto filmu prebudím.

Ale už sa nemáme na koho vyhovoriť. Za to že sme v týchto hrách nemôže už žiadny náš brat. My si za to môžeme sami. Lebo sa len hráme na demokraciu. Neberieme ju vážne. Nerozhodujeme sa vo voľbách podľa logickosti programu strany, podľa činov konkrétnych politikov, podľa charakteru, ktorý už predsa v živote prejavili a to aj v tom súkromnom. Hrdíme sa konzervatívnymi zásadami, ale muži, čo majú poradkyne pre všetko, čo majú za asistentky modelky z pánskych časopisov, či páchajú realne viac než bigamiu, čo nejdu do úradu bez dávky drogy, či do parlamentu bez zbrane, tí nám nevidia, ale vadí nám múdry a verný homosexuál, cudzinec – hoci má vzdelanie lekára, či žena uprednostňujúca prácu pred materskou dovolenkou.

Buď sa v tejto veľkej hre na demokraciu ako jej hlavní hráči zlepšime a vyberieme si schopnejšiu „agentúru“, alebo z tej rímasy spadneme.

Anna Ghannamová

Šanca • senior&junior • trojgeneračný informačný a praktický občasník

Vydáva občianske združenie Šanca pre nechcených, Jadranská 34, 841 01 Bratislava, e-mail: sanca@sancaoz.sk, tel: 0903 903 298, IČO: 30 856 515, dátum vydania: doktóber 2016, 9. ročník • **ŠÉFREDAKTORKA** • Mgr. Anna Ghannamová • **EDITOR** • Mgr. Alena Petrželková • **REDAKTORKA** • Mgr. Eva Gantnerová • **ART DIRECTOR** • Starion, s. r. o. • **OBÁLKA FOTO:** depositphotos.com • **INZERCIA** • GWAY, s.r.o., sanca@sancaoz.sk, • **TLAČ** • Alfaprint • **EVIDENCIA** • EV 2936/09 • **REDAKČNÁ RADA** • PhDr. Daniela Čechová, PhD. MUDr. Michal Kliment, Csc. • Nevyžiadané rukopisy a obrazový materiál nevraciam. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti. Autorské práva vyhradené. • Vychádza z finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Financovanie odkázaných na dne **DOKÁŽE SA ODRAZIŤ?**

Sedem rokov kritizujú odborníci a poskytovatelia sociálnych služieb Zákon 448/2008 o sociálnych službách, ktorý do praxe v januári 2009 zaviedla prvá vláda Róberta Fica. Zákon nezlepšil, ale naopak zhoršil financovanie sociálnych služieb a príspevok na odkázaného seniora znížil z 13 000 Sk (čo bolo cca 418 EUR mesačne) na súčasných maximálne 320 EUR mesačne, a to napriek tomu, že všetky vstupy na sociálne služby, naopak, vzrástli.

»

Po 7-mich rokoch protestov a prosieb neprišla zásadná zmena, ani v bývalom parlamente, kde mal sociálnodemokratický Smer úplnú väčšinu a mohol minimálne dlhodobú starostlivosť o odkázaných nasmerovať na európsku úroveň. Opak bol pravdou. Financovanie dlhodobej starostlivosti o odkázaných sa dostalo pod ich kuratelou na samé dno. Prijímatelia sociálnych služieb umiestnení u neverejných poskytovateľov si musia za sociálnu starostlivosť a už aj za zdravotnú platiť z vlast-

ného. Celkovo viac ako 2/3 nákladov na službu. A čo je ešte horšie, v sociálnych zariadeniach nemá kto pomaly pracovať. Zdravotné sestry a opatrovatelky odchádzajú do Rakúska a Nemecka, kde dostanú dvojnásobok mzdy za tú istú prácu. Poskytovatelia bojujú o každý cent a o každého zamestnanca. Nemajú ich čím motivovať. Nároky na kvalitu služby zákon zvyšuje, ale mzdy niet z čoho zvýšiť. Kontroly po sociálnych zariadeniach aj z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny chodia, ale

riešenie legislatívneho a finančne poddimenzovaného marazmu neprichádza. Ani demonštrácie pred Ministerstvom práce sociálnych vecí či parlamentom a ani pred Úradom vlády minulý rok, neprimáli ministerstvo a premiéra, aby zmenili nefungujúci systém financovania sociálnych služieb. Do programového vyhlásenia vlády sa dostala len všeobecná fráza, ktorá neveští radikálnu a spravodlivú zmenu. A tak stále pretrvávajúci stav, že aj v roku, keď SR predsedá Európskej únii, slovenské vlády v oblasti

sociálnych služieb svojou nečinnosťou porušuje ústavné práva odkázaných občanov.

Pripomeňme si, ktoré konkrétne:

1. Porušované je **právo na pomoc v núdzi**, keďže občan, ktorý má platné Rozhodnutie o odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, nedostáva okamžite príspevok na túto odkázanosť, ale musí naň čakať 3-6 mesiacov a mnohí sa ho vôbec nedožívajú.
2. Porušované je **právo na rovnosť občanov**, pretože prijímatelia sociálnych služieb, ktorí sú umiestnení u neverejných poskytovateľov nedostávajú z verejných zdrojov rovnaký podiel ako tí, čo sú umiestnení v samosprávnych zariadeniach.
3. Porušované je **právo na ochranu zdravia a bezplatnú zdravotnú starostlivosť v rámci zdravotného poistenia**, pretože zdravotné poisťovne odmietajú uhrádzať všetky ošetrovateľské výkony v sociálnych zariadeniach a zväčša príbuzní seniorov to musia hradiť druhý raz - z vlastného.
4. Porušované je **právo na rovnaké podmienky v poskytovaní služieb a teda nie sú dodržiavané rovnaké pravidlá hospodárskej súťaže**, pretože tzv. „verejní poskytovatelia“ patriaci pod samosprávu čerpajú na svoju činnosť viac z verejných zdrojov, hoci zabezpečujú rovnaké služby pre rovnakých prijímateľov ako tzv. neverejní poskytovatelia (čo sú zväčša neziskové alebo cirkevné organizácie, ktoré nemôžu mať zo záko-

na a ani nemajú zisk, ktorí by si na konci roka prerozdeľovali a ani nevznikli na komerčnom základe za účelom zisku).

V súčasnosti sa k požiadavkám a zmysľaniu piatich organizácií (Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb, Združenie seniorských prijímateľov sociálnych služieb, Slovenská katolícka charita, Evanjelická diakonia Slovenska, Asociácia sestry a pacienti), ktoré sa už roky snažia o zmenu financovania systému, pridáva aj nezávislá platforma SocioFórum. Týchto 6 organizácií vytvorilo tzv. PLATFORMU ZA SPRAVODLIVÉ FINANCOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB (ďalej len Platforma) a podporuje návrh SocioFóra. Autorky návrhu Helena Woleková - bývalá ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny a Lýdia Brichťová - bývalá dlhoročná riaditeľka odboru sociálnych vecí na MPSVR SR, zhrnuli podmienky nutného zlepšenia financovania sociálnych služieb takto:

Podmienky pre zásadnú zmenu financovania sociálnych služieb

1. **Politická vôľa k zvládnutiu relatívne dlhodobého procesu zmeny**
2. **Existencia viacerých konceptov politiky sociálnych služieb – možnosť porovnania a výberu**
3. **Motivácia k zmene u zriaďovateľov a poskytovateľov služieb. Stotožnenie sa s myšlienkou zmeny právnej formy z rozpočtovej na príspevkovú organizáciu v prípade verejných poskytovateľov.**

Pred voľbami Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb zorganizovala Okrúhly stôl, na ktorom sa niektoré politické strany – vrátane 3 vládnych (SNS, Most – Híd, Siet') zaviazali k prisľubom riešenia situácie v prípade, že sa stanú súčasťou novej vlády. Je načim brať ich na zodpovednosť a žiadať splnenie prisľubov. Čítajte, čo pred voľbami sľubovali:

Ako budete vo vláde presadiť tieto požiadavky?	1. Zrovnoprávnenie financovania klientov verejných a neverejných poskytovateľov	2. Odčlenenie verejných zariadení s.s. od zriaďovateľov (zmena z rozpočtovej na príspevkovú)	3. Zvýšenie príspevku v odkázanosti na 420 EUR mesačne na odkázaného občana	4. Platenie príspevku v odkázanosti zo štátneho rozpočtu – „štátna dávka“	5. Uhrádzanie všetkých ošetrovateľských úkonov v sociálnych zariadeniach zdravotnými poisťovňami paušálne	6. Vznik zákona o dlhodobej starostlivosti
Most – Híd Béla Bugár	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Siet' Alena Bašistová	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO
SNS Magdaléna Kuciaňová	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO

Strana Smer na otázky neodpovedala. Prišli len zamietavé odpovede z MPSVR SR.

4. **Nastavenie dlhodobého časového a vecného harmonogramu transformácie systému.**
5. **Kontinuálne zvyšovanie finančných prostriedkov z verejných zdrojov v súlade s demografickým vývojom a potrebami občanov odkázaných na rôzne druhy sociálnych služieb.**

Podľa SocioFóra sú karty rozdane a na rade je štát. Musí začať postupne zvyšovať podiel sociálnych služieb na tvorbe HDP, čo by sa prejavilo v podobe vyššej zamestnanosti v službách v regiónoch SR. „Samospráva nesmie zabúdať, že zostáva zodpovedná za rozvoj služieb pre svojich obyvateľov v súlade s kvalitnými komunitnými a regionálnymi plánmi. Poskytovatelia služieb musia spolupracovať so samosprávou pri zostavovaní a realizácii komunitných plánov, aby boli nastavené na reálne potreby komunity, regiónu a následne aj na ich rozpočtové možnosti.“ Čo dnes samozrejme nie sú. Komunitné plány sa často robia len formálne, neverejní poskytovatelia k ich tvorbe nie sú prizývaní a už vôbec nie je rozpočet samospráv prispôbený potrebe z praxe. Do sociálnej oblasti nejde toľko financií, aby každý občan kraja, ktorý potrebuje domácu opatrovateľskú službu, alebo starostlivosť v rezidenčnom sociálnom zariadení dostal túto službu, na ktorú má nielen morálne právo. Práve dlhodobá starostlivosť najmä o odkázaných seniorov s množstvom diagnóz a z veľkej časti psychiatrických, nie je na Slovensku roky riešená. Po nerealizovanej ambícii exministra zdravotníctva Zajaca sa po ňom nikto k tejto nutnosti neprihlásil. Ale vlastne áno – bývalá vláda a minister Richter, keď v dokumente „Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020“ sľúbil, že Zákon o dlhodobej starostlivosti uzrie svetlo sveta, ale nevydalo. Toto sa do Programového vyhlásenia súčasnej vlády nedostalo, hoci ministrom tohto rezortu zostal ten istý človek, ktorý to prisľúbil. Povenujeme sa preto iba tejto oblasti.

DLHOHODOBÁ starostlivosť

Financovanie dlhodobej starostlivosti by malo stáť na štyroch pilieroch, a nie ako v súčasnosti, keď jedinou istotou je keš platba prijímateľa tejto služby – odkázaného občana, keď MZ SR – respektíve zdravotné poisťovne neplatia

Dňa 14. 7. 2016 sa konal netradičný briefing Platformy za spravodlivé financovanie sociálnych služieb. Aktivisti prišli na Hviezdoslavovo námestie s plienkami symbolicky „prebaliť“ nefungujúce financovanie sociálnych služieb a na svoju akciu si vybrali deň, keď sa v rámci predsedníctva Rady EÚ stretli v Redute ministri sociálnych vecí členských štátov EÚ. Aj im zaslali otvorený list, v ktorom žiadajú ministrov o intervenciu u slovenského ministra práce sociálnych vecí a rodiny Jána Richtera, aby neignoroval požiadavky odbornej verejnosti a prijímateľov sociálnych služieb z radov odkázaných občanov a aby splnil niekoľkoročné sľuby na zlepšenie fungovania financovania sociálnych služieb

poskytovateľom nič, keď príspevok v odkázanosti pre služby spadajúce pod kraje sú vyplácané len niekde a nie v plných výškach a príspevok samosprávy na vyrovňovanie platieb v niektorých krajoch nie je vyplácaný vôbec.

Štyri piliere fungujúceho financovania sociálnych služieb podľa návrhu SocioFóra:

1. Príspevok na odkázanosť:

SocioFórum našťastie navrhuje to, čo aktivisti Platformy žiadali už tri roky dozadu – aby sa príspevok v odkázanosti stal „štátnou dávkou“ a teda aby bol vyplácaný Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a to vo všetkých druhoch služieb (nielen pre Zariadenie pre seniorov, a Zariadenia opatrovateľskej služby), ale aj pre služby, v ktorých príspevok v odkázanosti vyplácajú dodnes samosprávne kraje (teda pre Špecializované zariadenia, Domovy sociálnych služieb, atď.) Táto štátna dávka by mala byť určená na spolufinancovanie nákladov dlhodobej starostlivosti o ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím, chronicky alebo ťažko chorých tak v pobytovom zariadení ako aj v domácnosti, alebo v inom prirodzenom priestore. Význam príspevku je najmä v tom, že odkázanej osobe umožní – vybrať si službu, ktorá najlepšie uspokojí jeho potreby. Takto postavený príspevok významne ovplyvní kompetencie vyšších územných celkov (VÚC), ktoré v súčasnosti zastávajú rolu hlavného garanta služieb dlhodobej starostlivosti. Jednotné posudzovanie odkázanosti by vykonával niektorý zo štátnych úradov,

pretože štát bude poskytovať príspevok na odkázanosť zo štátneho rozpočtu. Dlhodobá starostlivosť, a teda aj tento príspevok by bol určený len pre dva najťažšie stupne odkázanosti.

Príspevok by potom nahradil tieto súčasné príspevky:

- príspevok aj pre služby spadajúce pod samosprávne kraje, ale aj príspevok na opatrovanie blízkej osoby podľa zákona 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia
- finančný príspevok zo štátneho rozpočtu pre poskytovateľov Zariadení pre seniorov (ZPS), ktoré prevádzkujú obce a neverejní poskytovatelia
- finančný príspevok zo štátneho rozpočtu pre poskytovateľov v Zariadení opatrovateľskej služby (ZOS), ktoré prevádzkujú obce a neverejní poskytovatelia
- finančný príspevok zo štátneho rozpočtu v Špecializovanom zariadení, Domove sociálnych služieb, Rehabilitačnom stredisku v Zariadení podporovaného bývania, v Dennom stacionári, ktoré prevádzkujú obce
- finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy poskytovaný VÚC neverejným poskytovateľom na vybrané druhy sociálnych služieb (Domov sociálnych služieb (DSS, kde už ale nemôžu byť seniori), Špecializované zariadenie (ŠPZ), zariadenie podporovaného bývania a rehabilitačné stredisko)

Bez prechodu rozpočtových organizácií na príspevkové sa táto finančná transformácia nedá uskutočniť! Pretože „verejné sociálne zariadenia“, tým, že sú zara-

dené do rozpočtov krajov a zväčša teda nemajú právnu subjektivitu umelo znižujú skutočnú hodnotu – cenu sociálnej služby, lebo do svojich nákladov nezarátavajú investície a nutné väčšie opravy a dokonca občas aj na platy dostávajú z rozpočtu kraja mimoriadne marže (cez projekty a iné netransparentné kapitoly) čo však nezarátavajú do priemerných celkových nákladov na zariadenie a službu, pretože práve podľa týchto priemerných nákladov kraj určuje do akej výšky je ochotný hradiť neverejným poskytovateľom a najmä prijímateľom, ktorí sú u nich, tzv. „vyrovňavaciu platbu“. Svoje náklady umelo znižujú, aby občanom u neverejných poskytovateľov dali menej financií.

2. Vyrovňavacia platba:

(v súčasnosti „príspevok na prevádzku, ktorý však poskytovateľom platia len niektoré VÚC) – by mal byť príspevok, ktorý by bol po zmenách z návrhu naďalej poskytovaný zo strany VÚC a ktorý nahrádza časť finančnej straty poskytovateľa, spôsobenú nezaplatením úhrad z dôvodu nízkeho alebo žiadneho príjmu prijímateľa sociálnej služby a potrebou krytia prevádzkových nákladov poskytovateľa. Vyrovňavacia platba by bola regulovaná určenou maximálnou výškou, limitovanými mzdovými nákladmi a podielom pracovníkov v priamom kontakte s prijímateľom služby. Limity vyrovňavacej platby by mal určiť zákon vo svojej prílohe a nie jednotlivé kraje. Nárok naň by mali mať všetci poskytovatelia služieb pre seniorov a pre osoby so zdravotným postihnutím. Mala by byť zavedená súčasne s príspevkom na odkázanosť.

3. Platby zdravotných poisťovní

Autorky navrhujú paušálne príspevky na osobu a mesiac starostlivosti vo výške približujúcej sa priemeru príspevkov na odkázanosť, s čím Platforma súhlasí.

4. Úhrady prijímateľov dlhodobej starostlivosti

Netreba meniť súčasné pravidlá. Treba preskúmať, kto by určoval výšku úhrad v prípade príspevkových organizácií (v súčasnosti „verejných poskytovateľov“, ktorí sú rozpočtovými organizáciami).

Návrh, s ktorým sa stotožňuje celá Platforma a najmä tá jej časť, ktorá má reálnych prijímateľov sociálnych služieb o ktorých sa denne stará, vychádza z požiadaviek praxe. Zástupcovia organizácií sú však skeptickí, či si MPSVR SR a minister Richter tento návrh osvojí. V normálnej krajine zákony totiž kopírujú potreby reality. U nás to však funguje čoraz ťažšie.

Podľa Milady Dobrotkovej, predsedníčky Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb nemajú poskytovatelia dôvod veriť súčasnému rezortu, že dodrží prísľuby vyplývajúce z Programového vyhlásenia vlády ako aj z osobných uistení jedného z predstaviteľov rezortu – štátneho tajomníka Branislava Ondruša. „Už vyše 7 rokov chodíme na pracovnú komisiu tohto ministerstva, predkladáme návrhy na riešenie nefungujúceho systému, ale naše návrhy sú ignorované. Keď sme pripomenuli bývalému štátnemu tajomníkovi rezortu, že v dokumente Národnej stratégie rozvoja sociálnych služieb, ktorý majú dodnes zavesený na webe sľúbili vyriešiť problém financovania sociálnych služieb do roku 2015, tak nám oznámil, že žiaľ – do volieb sa to nestihne, lebo nie je politická vôľa. Nie je politická vôľa na odstránenie porušovania ústavných práv odkázaných ľudí?“ Ako povedala neverí, že staronové vedenie rezortu dodrží ďalší prísľub a vyrieši to do konca roka 2017 veľkou novelou, či novým zákonom o sociálnych službách s platnosťou od januára 2018. „To nemôžu stihnúť,“ povedala.

Aj preto celá Platforma iniciovala tzv. „verejnú pripomienku“ k návrhu malej novely Zákona 448/2008 o sociálnych službách, ktorá mala riešiť pôvodne podľa Branislava Ondruša len zavedenie novej sociálnej služby – jasí, ale napokon riešila aj sociálne služby pre odkázaných seniorov. Platforma verej-

nou pripomienkou žiada nie systémovú zmenu, ale okrem iného zvýšenie príspevku vyplácaného z rozpočtu rezortu na poskytovanie služieb v Zariadeniach pre seniorov a v Zariadeniach opatrovateľskej služby z 320 EUR mesačne na jedného občana na 405 EUR, čo je stále menej ako bol príspevok pre odkázaného občana pred nástupom prvej vlády Smeru. Prijímateľa služieb a ich príbuzní už totiž nemajú kapacitu platiť zo svojich zdrojov viac, ale neverejní poskytovatelia nie sú schopní často plniť ani zákon o nedávno zvýšenej minimálnej mzde, niečo ešte zvýšiť mzdy opatrovateľom a sestram tak, aby si mohli z trhu práce vybrať kvalitu. Platforma dokázala cez sociálne siete aktivizovať verejnosť a za dva dni prekročili hranicu 500 podpisov podporovateľov hromadnej pripomienky. Vyzbierali ich s vďačnosťou vyše 700! Malá novela je stále v legislatívnom konaní a nie je ani isté, či sa dostane na rokovanie októbrovej schôdze parlamentu. A už vôbec nie je isté, či bude minister Richter ochotný presadzovať toto zvýšenie príspevku a ak áno, či to prejde vraj „lavicovou“ väčšinou pléna NR SR, respektíve cez premiéra Róberta Fica. Platforma za spravodlivé financovanie sociálnych služieb je však pripravená „zabojskovať“ za zvýšenie, lebo dnes už zariadenia čelia nedostatku motivovaných zamestnancov. Aby bolo jasné o čom hovoríme: priemerná mzda opatrovateľky v sociálnom zariadení, ktorá zväčša chodí na 12-hodinové služby je spolu s príplatkami okolo 560 EUR, zdravotná sestra môže zarobiť cca 690 EUR. Nič proti odvážnym učiteľom a v minulosti štrajkujúcim lekárom – ale neverím, že by niekto z nich čo i len deň robil za takúto mzdu zaopatrovanie (vrátenie prebaľovania) a ošetrovanie odkázaných seniorov, z ktorých 2/3 v zariadení tvoria vlastné psychiatrické pacienty. Pritom platy tohto personálu sa nezvyšovali viac ako 30 rokov a napriek tomu nehrozili nikdy štrajkami.

Ale skutočná zodpovednosť je na pleciach vlády a kompetentného ministerstva, ktorému je zdá sa ľahostajné, že z verejných zdrojov ide na odkázaného seniora – ktorý zväčša celý život pracoval, odvádza dane a odvody, menej ako na vážna a menej ako na problémové dieťa v resocializačnom zariadení, ktoré má ešte svojich rodičov povinných starať sa o neho a vyživovať ho.

Výška príspevkov z verejných zdrojov na jednotlivé skupiny:

	mesačne	ročne
Dieťa v resocializačnom zariadení	1 200 EUR	14 400 EUR
Väzeň	1 166 EUR	14 000 EUR
Odkázaný senior	320 EUR	3 840 EUR

Slovenským seniorom nepomôže via- nočný dôchodok, či vlak zadarmo. Tieto odrobinky by mali odmietnuť samotní dôchodcovia. Skutočnú pomoc od samosprávy a štátu potrebujú vtedy, keď ich choroby a vek pripútajú na invalidný vozík, či dokonca lôžko. Keď ich zotrvanie doma nie je udržateľné, lebo k fyzickým ťažkostiam sa pridá demencia, Alzheimerova choroba, či iné psychiatrické ochorenie. Keď sa začnú strácať v hlave aj na ulici a začnú byť ohrozením samých seba a napríklad nevypnutím plynu aj ohrozením pre ostatných. Starostlivosť o takéhoto seniora stojí neverejného poskytovateľa v priemere 1 000 EUR mesačne, pri súčasných dôchodkoch je viac ako jasné, že bez úspor, či financovania zo strany príbuzných nie je možné takúto starostlivosť zabezpečiť. Nie každý má totiž straníčku, či rodinnú známosť a dokáže si vybaviť „lacné“ verejné zariadenie – kde je cena umelo znižovaná dotovaním samosprávy – z peňazí nás všetkých, aj z peňazí príbuzného seniora, ktorý sa do verejného zariadenia pre nedostatok miest nedostal a musí si platiť za službu o tretinu viac.

Ak by každý odkázaný senior dostal od štátu aspoň 405 EUR, o čo žiada Platforma, nebola by to ešte ani polovica nákladov. Stále by tu teda boli seniori, ktorí ak nemajú solventných príbuzných, alebo sa o nich príbuzní nezaujímajú (alebo nemajú uvedomelú samosprávu, ktorá im zaplatí aj vyrovňavaciu platbu, nielen príspevok v odkázanosti) hrozí im staroba a úmrtie bez odbornej pomoci a ľudskej prítomnosti. Toto je reálne dno. No možno to nie je márne. Vraj iba po dosiahnutí dna sa dá odraziť späť hore. Nielenže budeme sledovať, či sa to financovaniu dlhodobej starostlivosti o odkázaných za súčasnej vlády podarí. Budeme sa o túto zmenu aktívne snažiť. Veríme, že aj s pomocou čoraz väčšieho počtu občanov a s podporou samotných odkázaných seniorov.

Spracovala: Anna Ghannamová, predsedníčka Združenia seniorských prijímateľov sociálnych služieb

Čo nedokázal bocian, dokázalo Hniezdo záchrany

Zuzka s Julom
sledovali televízne
správy, keď Zuzka
odrazu povedala:
Syn sa nám narodil!

„Bez rodiny sa
človek chveje zimou
v nekonečnom vesmíre,“
povedal francúzsky
spisovateľ André Maurois.
V tejto rodine veru zima
nikdy nikomu nebude.

Kedy prišli k nám do Náruče záchrany, veľmi dobre sa nich pozeralo, taký pokoj a dobrosrdečnosť z nich išli, že ste jednoducho stále chceli byť v ich prítomnosti... Štíhly vrtký obrábač kovov Julo a Zuzka, krajčírka na invalidnom dôchodku, z juhu stredného Slovenska. Možno obyčajná rodina akých sú na Slovensku tisíce. S dvomi deťmi. Peťko z Hniezda záchrany a Radka adoptovaná.

Láska na inzerát

Zoznámili sa na inzerát. Zuzka najprv trochu váhala, ale Julo bol neodbytný, hneď vedel, že táto žena bude jeho životnou láskou. Zobrali sa a tešili sa na rodinu, na deti. Tie však neprichádzali, lekári nenašli zásadný problém, prečo by nemali mať deti, ale stále sa nedarilo. Lenže lásky mali toľko, že boli ochotní venovať ju aj deťom, ktoré sa už narodili, no láska zas chýbala na strane ich rodičov... Adopcia sa u nich riešila vlastne úplne automaticky, túžili vytvoriť rodinu, kde by každý mal svoje miesto a svoj diel lásky. Bez sebeckva, bez zúfalého trvania na známej biologickej identite detí, so vzájomnou úctou, dôverou a vzácnou pokorou.

Už sa to nedalo zastaviť

Začali chodiť na prípravu na adopciu a čakali. Po povinnej príprave začali chodiť na interakcie do detského domova. Tam našli svoju Radku, a ako vraví Zuzka, už sa to nedalo zastaviť. Okaté dievčatko našlo svoje hniezdo v rodine Zuzky a Jula. Prekonali spolu všetky zdravotné ťažkosti ako reflux, potom prišla celiakia, ale na všetko už boli traja!

Konečne ich rodina bola úplná, ale Radke v nej chýbal súrodenec, Julo tiež ešte túžil po synovi a Zuzkine srdce bolo otvorené aj pre celý tucet detí, takže keď v jeden večer počuli v televíznych správach, že v Hniezde záchrany sa našiel chlapec, povedali si, že to bude ich Peťko. A títo dvaja báječní rodičia naozaj dokázali premeniť svoj sen na skutočnosť a dnes je neposedný Peťo už milovaným ohnivkom reťaze ich spoločného šťastia.

Ostatná rodina ich rozhodnutie neprijímala tak ľahko, Julov otec nechcel, aby si adoptovali deti, ale teraz je veľmi rád. Dedo ich naučil liezť po stromoch. „A to sa už zišlo,“ so šibalským úsmevom hovorí malá Radka.

Stále študujem tie naše deti

Zuzka ako milujúca mama začala chodiť do Klubu náhradných rodín, aby bola na všetko pripravená a vedela raz pomôcť pochopiť svojim deťom, ako vznikla ich rodina. „Milujem ich nadosť, ale pred svetom ich neviem ochrániť“, hovorí. Vedela, že pravdu sa deti musia dozvedieť od nich. Napriek všetkému má Zuzka silný materský inštinkt, ktorý ju viedol a stále vedie. Do Klubu začal chodiť aj Julo, aby boli pripravení podporiť svoje deti, vždy, keď to bude možné, získavali cenné informácie a rady. Peťko je súťaživý, všade chce prvý, všetko vyhrať, je hyperaktívny, preto Zuzka neustále zbiera informácie, aj o Radkinej celiakii. Sama skromne hovorí: „Stále tie naše deti študujem, a kde budem môcť, tam im pomôžem. Chcem im pomôcť, aby sa mali v živote dobre.“

Deti sa nevychovejú chlebom, ale láskou

A deti sa s nimi majú naozaj dobre. Nie však v materiálnom zmysle, veď Zuzka dostane invalidný dôchodok 130 EUR, Julo ako obrábač kovov nezarobí tisíce. Ale ako vraví Julo, „naším deťom

stačí málo.“ Ale tieto deti nemajú málo, majú svojich fantastických rodičov, ktorí sa k sebe pekne správajú, oslovujú sa Zuzka a Julo. Hyperaktívneho Peťka zvládajú s toľkou trpezlivosťou, Zuzka počas celej niekoľkohodinovej návštevy u nás v Náruči záchrany ani raz nezvýšila hlas, Radka sa stále k maminke túlila, usmievala sa, Jula potešilo, keď si Peťo zahral s chlapcami na záhrade futbal. Prívetivosť, ochota, trpezlivosť a vlídnosť sú skutočnými pokladmi tejto rodiny pri výchove detí.

Ďakujem...

Hniezda záchrany vznikli v roku 2004, z iniciatívy občianskeho združenia Šanca pre nechcených. Bolo potrebné upraviť legislatívu, nájsť sponzorov, vymyslieť systém, ako budú hniezda fungovať. Za všetkým stála a stojí dodnes Anna Ghannamová, ktorá s veľkým obdivom a vďačnosťou víta každé stretnutie s rodičmi, ktorí dieťaťu z hniezda zabezpečili to najkrajšie pokračovanie – kompletnú a milujúcu rodinu. „Takýchto stretnutí nie je veľa, sú naozaj vzácne, aj pre nás. Hoci sme hniezda zriadili, stále monitorujeme ich činnosť, robíme štatistiky, o konkrét-

Na Slovensku je 20 Hniezd záchrany, všetky sú umiestnené v nemocniciach s vonkajším prístupom. V Hniezdach záchrany sa v rokoch 2005 – 2016 našlo spolu 55 detí, k 4 sa vrátila vlastná matka, jedno je v profesionálnej rodine, jedno v pestúnskej starostlivosti, jedno bolo z dôvodu zlého zdravotného stavu ponechané v nemocnici, všetky ostatné deti boli adoptované novými rodičmi.

nych osudoch detí vieme veľmi málo. Deti sa dostávajú pod kuratelú sociálnych odborov Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste nálezu a ich prostredníctvom jedine štát rozhoduje, čo bude s deťmi ďalej, nie naše občianske združenie. Niekedy totiž, keď sa nájde v hniezde dieťaťko, nám ľudia volajú, že by si ho chceli adoptovať. Vtedy musíme vysvetľovať, že my tu žiadne deti nemáme, že sa musia obrátiť na príslušné úrady, my sme len postarali o to, aby žena, ktorá sa nemôže o svoje dieťa postarať, mala reálnu mož-

Peťo sa v našej
záhrade pri futbale cítil
hneď ako doma.

nosť dať mu novú šancu,“ objasňuje A. Ghannamová. „Ani o identite rodičov detí, ktorí si deti adoptovali nevieme a ani nemôžeme viesť nič, jedine ak sa nám sami ozvú, my sa s nimi nijako nevieme spojiť, úrady nám ich identitu prezradiť nemôžu. Ešteže existujú sociálne siete,“ usmeje sa Anka Ghannamová. Zuzka sledovala našu prácu, naše príspevky a zapojila sa aj do našej súťaže, a v neskoršej komunikácii sa nám zverila, že svojho syna majú

vďaka Hniezdu záchrany...

„Som vďačná tej žene, že to spravila. Neodsudzujem ju, nebolo to pre ňu ľahké.“ Takto Zuzka zmýšľa o žene, ktorá Peťka nechala v Hniezde záchrany. Hoci, keď si predstaví, že by to sama musela urobiť, zalejú ju slzy, dokáže nájsť pochopenie pre ženu, ktorá dúfala, že jej dieťa nájde lásku, ktorú mu ona, ako biologická nevedela alebo nemohla dať. „Za našu rodinu sme radi, že Hniezda záchrany sú, lebo pomohli nám aj našim deťom,“ spoločne dodávajú.

Po stretnutí s Julkom, Zuzkou, Radkou a Peťkom je nám jasné, že to, ako rodina vzniká, je to najmenej dôležité. Podstatné je, aká je, ako sa v nej cítia všetci jej členovia. A títo štyria by nemali len ten počet. Keď sa Zuzka minule dočítala v novinách, sa našlo dieťaťko v Hniezde záchrany, pozrela na Julka a spýtala sa: „Nezoberieme si“?

Rozmaznané aj zanedbávané dieťa sa v dospelosti správa úplne rovnako

Americký psycho-terapeut Frank Walton prišiel z Trenčianskych Teplic aj medzi naše mamičky do Náruče záchrany.

Psychologička Daniela Čechová (v bielom), členka nášho občianskeho združenia, ktorá medzinárodnú konferenciu zorganizovala.

Výchova detí je jednou najdôležitejších úloh rodiča. Potrápíte sa, aj keď ste na to dvaja. Keď ostane na výchovu sama opustená matka, ako naše mamičky v Náruči záchrany, je to ešte ťažšie. Dobrou správou je, existuje spôsob, ako sa pokúsiť naučiť byť dobrým rodičom – na letnej škole individuálnej psychológie podľa Alfreda Adlera ICASSI (International Committee of Adlerian Summer Schools and Institutes).

Jej cieľom je pomáhať odborníkom, študentom aj laikom dozvedieť sa o učení Adlera a Dreikursa a šíriť ich nadčasové myšlienky. Rudolf Dreikurs, mladší kolega Adlera, založil ICASSI v roku 1962 a práve vtedy bola v Dánsku zorganizovaná aj prvá letná škola. Ide o unikátne medzinárodné podujatie, ktoré sa koná vždy v inej krajine, a ktoré sa v tomto roku po prvý raz, a s veľkým úspechom, uskutočnilo na Slovensku v Trenčianskych Tepliciach. Viac ako 300 účastníkov chodilo dva týždne na spoločné prednášky a dopoludňajšie aj popoludňajšie workshopy. Boli tu psychológovia, výchovní poradcovia, študenti, ale najmä rodičia a ich deti. Prišli terapeuti, ktorí patria medzi špičku vo svojom odbore. Jedným z ich bol Frank Walton, ktorý dokáže svoju dokonalú znalosť detskej duše pretaviť do účinných a jednoduchých odporúčaní. Terapia prebiehala za spolupráce rodičov aj detí. Pred skupinou terapeut s účastníkmi terapie rozoberie ich problém, najprv s rodičmi, potom s deťmi, bez prítomnosti rodičov. My ako skupina sme mali možnosť pozorovať Franka pri práci, čo bola veľmi dobrá škola.

Nechajte deti robiť rozhodnutia!

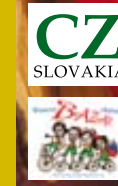
Jedným z prípadov bola mama troch synov, veľmi starostlivá, temperamentná, aktívna. Narážala na problém, že najstarší, 8-ročný mal v izbe stále strašný neporiadok, mal tam veľa vecí a hračiek, ktoré prekážali. Mama už z toho bola zúfalá, lebo to prekračovalo medze bežného detského neporiadku, nevedela, ako to má riešiť, nič nefungovalo, stále boli kvôli tomu len hádky.

Po vypočutí matky vypočul Frank chlapca. Bol pokojný, veľmi inteligentný. Rozoberali spolu, že je mama kvôli neporiadku nervózna a že je stále kvôli tomu napätie. A vtedy sa Frank opýtal, čo by spravil chlapec. "Dal by som preč z poličky Lego a dal by som tam svoje zbrane, lebo s tými sa teraz hrám najviac, a keď je tam to lego, tam sa všetko už nezmesť." Problém si jednoducho vyriešilo samo dieťa, v pokoji, vecným a dobre zrealizovateľným návrhom. (Možno sa matke nepáči, že sa malý zaujíma o zbrane, ale keď už raz súhlasila s tým, že sa v domácnosti budú takéto hračky nachádzať, tak ich nemôže ignorovať). A to je práve spôsob, ktorý odporúča individuálne adlerovská psychológia. V jej duchu Frank hovorí, že dieťa MUSÍ robiť rozhodnutia, úmerné svojmu veku. Dieťa musí niesť svoju váhu, nemá to robiť jeho matka alebo otec. Robiť veci za deti je jeden z najzničujúcejších postojov, aké môžeme mať. Hovorí o tom, že nemáme dostatok dôvery v dieťa a jeho schopnosti poradiť si s nepriazňou osudu. Ak ho priveľmi ochraňujeme, rozmaznávame ho (v angličtine je na to výstižnejší výraz, pampered – doslova zaplienkované), a výsledok je rovnaký ako pri dieťati, ktoré je zanedbávané: dieťa je nesamostatné, nespupracuje, zle komunikuje, býva netrpezlivé, má tendenciu vyhýbať sa zodpovednosti. Toto bol len jeden z postrehov, dozvedeli sme sa ešte oveľa viac a túto možnosť bude mať každý, kto príde na Adlerovské letné stretnutia, ktoré sa konajú každoročne na Slovensku – je to menšia, ale rovnako pútavá verzia medzinárodnej letnej školy. Viac na adleriantherapy.sk

Plníme sny

Obyvatelia Náruč záchrany majú praktické sny, nepotrebuju vzdušné zámky. Sme radi, ak nájdeme pre nich pomoc u ľudí, či firiem, ktoré im ju výhodne, alebo zadarmo poskytnú.

Pre mamy v Náruči záchrany je niekedy ťažké usmievať sa, preto každý rok pre ne pripravujeme týždenný pobyt na Seneckých jazerách, kde okrem relaxu absolvujú aj tréning rodičovských zručností. A po rokoch už vieme, že mamy aj deti sa usmievajú celý pobyt! - ĎAKUJEME CHALAŇOM Majovi Miezgovi, Jurajovi Kemkovi, Lukášovi Latinákovi Robovi Jakabovi a z Vianočného bazára chalaňom a všetkým, ktorí do bazára prispeli, ako aj spoločnosti CZ Slovakia.

Naša Náruč záchrany v Bratislave funguje už 7 rokov, za ten čas sa na izbách vystriedalo už 28 mamičiek a 33 detí. Po takom čase už bolo nutné zrekonštruovať niektoré izby, aby sa v nich dobre a zdravo žilo našim deťom. Preto práve rekonštruujeme priestory JUNIOR. A opäť za čisté izby a herňu ďakujeme Bazáru chalaňov.

Od nášho jedinečného partnera Babytrend.sk sme dostali 2 nové kočíky, ktoré našim matkám výrazne uľahčia život. Kočík sme získali vďaka dobrému nápadu - pri nákupe detského tovaru môžete zaokrúhliť cenu o centy nahor a práve tieto Centy pre Kmotríčky tvoria poklad, z ktorého môžeme čerpať na potrebné vecné dary pre opustené mamy s deťmi. ĎAKUJEME Babytrend.sk, ďakujeme ich zákazníckam, ďakujeme aj vám, keď sa rozhodnete nakúpiť detské veci práve v Babytrende!

kmotricky.sk

Dve mamy, sestry Barbora a Slávka sa chceli podeliť o svoje dobré skúsenosti s nosením detí v šatkách. Vymysleli originálne slovenské šatky, z kontrolovanej bavlny, s jedinečnými motívami a prišli ich ponúknuť aj našim mamičkám. Doniesli nádhernú šatku, naučili mamičku Mišku ako si šatku viazať a o chvíľu už malá Laurinka spala ako v bavlne... Šikovné sestry pod značkou Sestrice ponúkajú krásne a užitočné šatky, podľa veku a hmotnosti dieťatka a výšky mamy, aj ostatným mamičkám. My za tie naše pekne ďakujeme.

sestrice®

Opäť nám pomohli firemní dobrovoľníci

SKANSKA. Pre veľa z nás jedna obrovská stavebná firma. No my sme v Náruči záchrany spoznali aj ľudí, ktorí ju tvoria. Na čele s generálnou riaditeľkou Magdou Dobišovou prišli v rámci programu firemného dobrovoľníctva Podaj ruku priložiť svoje ruky k potrebnému dielu: odbúrili záhradu, vydenzifikovali zábradlia a kľúčiky a čítali našim seniorom.

Fenomén Gizka Oňová

Výborná, vždy elegantná speváčka, televízna svokra, dobrá manželka, starostlivá mama, pohodová babka, obetavá a milujúca dcéra, energická zabávačka. Takto poznáme Gizku Oňovú v Náruči a vzácné na nej je to, že všetky jej podoby spája srdečnosť, ktorá je rovnaká, či stojí s mikrofónom pred publikom, alebo mimo reflektorov.

Pani Gizka, ako si vysvetľujete, že vám tak teraz „ide karta“? Vždy ste mali svoj okruh poslucháčov, pracovali ste na sebe, ale teraz je vás všade plno a ohlasy sú stále priaznivé.

Myslím si, že všetko so všetkým súvisí. To, že si ma vybrali za slovenskú televíznú svokru a že som aj ja bola v správnej chvíli na správnom mieste. To, že som sa ocitla v hlavnom vysielacom čase na televíznej obrazovke, bolo jednoznačným spúšťačom popularity, ktorú som ani ja sama dovtedy nepoznala.

Manžel pani Gizky, večne usmiaty pán Juraj Oňa hrdo dodáva, že pôvodný plán bol taký, že do rodín bude chodiť celý tím, psychológ, sociálny pracovník, právnik či finančný poradca, no ukázalo sa, že pani Gizka si vystačí sama! Zvolila prístup, ktorý bol akceptovateľný pre rodiny aj pre divákov a podarilo sa jej niektorými z osudov rodín pohnúť tým správnym smerom. Zo všetkých krajín, kde sa tento televízny formát vysiela, práve slovenská verzia dosiahla a stále dosahuje najvyššie čísla sledovanosti.

Takže na svedomí to má práve televízna svokra. Vidno na vás, že vás relácia ľudsky zasiahla, je to pre vás téma, o ktorej často hovoríte, doslova ňou žijete. Nie však kvôli sebe, ale kvôli rodinám, ktoré sa ocitajú na sociálnom dne a Vám jednoducho nedá nechať to tak. Relácia je však populárna, neobracajú sa na Vás rodiny aj mimo televízie?

Áno, to sa stáva, hoci svoje telefónne číslo nedávam, všetko vybavuje produkcia, ale volajú mi aj cudzie rodiny na domáce telefónne číslo, nájdu si ma a nevedia pochopiť, že oni napísali do televízie a televízia si ich nevybrala, potom sa pýtajú mňa, že pani Gizka, ale veď my sme vám už dávno napísali, a prečo ste nepišli? Každý, kto potrebujem pomoc, očakáva, že ja sa tam okamžite dostavím. To samozrejme nie

je možné, výber robí dramaturgia, ja do toho nemám čo hovoriť, dokonca ja do začiatku relácie neviem, do akej rodiny idem. Ja neviem, kam idem, koľko tam bude ľudí, aký je problém, kto ma pozval a prečo ma pozval. Vždy sa snažím urobiť to najlepšie, čo v danej chvíli a situácii dokážem, a niekedy to býva veľmi ťažké. Aj preto, že je to také nárazové, ísť do troch rodín za jeden mesiac, to je veľa. Musím si premyslieť, ako ďalej, lebo sa potrebujem venovať viac aj svojej rodine, a hoci ma táto práca veľmi zaujíma a mám pocit, že sú rodiny, u ktorých sa nám podarilo urobiť dlhodobé zmeny, potrebujem trochu zvoľniť tempo...

... a možno sa viac vrátiť k spievaniu. Nemáte čo hovoriť do dramaturgie relácie Svokra, ale určite máte čo hovoriť do výberu svojich pesničiek. Ako si ich vyberáte? Sú to tie, ktoré ste počúvali ako mladá, alebo tie z muzikálov, alebo tie, ktoré si žiadajú vaši diváci, alebo tie, ktoré vám prinesie váš manžel?

Môj repertoár tvoríme spoločne s manželom, sú v ňom aj také piesne, ktoré zaspievam možno raz za dva roky, keď mám špeciálne obecnstvo. Napríklad pesničky z muzikálov nespievam vždy. Keď idem napríklad spievať do zariadení pre seniorov, tak mi ide o to, aby tie piesne starkí poznali. A oni si vždy spomenú na svoju mladosť. Pretože v minulom storočí boli na Slovensku tri fantastické speváčky, Bea Littmanová, Gabika Hermélyová a Melánia Oláryová, dnes už žije iba Bea Littmannová, ktorá už nechodí spievať. Ale tieto dámy mali tak nádherný repertoár, že môj manžel tieto staré kvalitné piesne prearanžoval, dal im novší zvuk a keďže sú hodnotné aj po textovej stránke, tak sme si povedali, že tieto pesničky si zaslúžia, aby som ich pripomínala mladšej generácii. Mám šťastie, že mne repertoár týchto troch dám svedčí. Niekedy pozorujem, že sa speváčky vo vyššom veku často dopúšťajú sa jednej chyby – nechcú zostarnúť. No ale proti veku nespravíte nič, treba

si uvedomiť, že dá sa vystupovať aj vo vyššom veku, ale musíte mať kritický pohľad na seba a mať dostatok energie, aby ste mali čo divákovi ponúknuť. Lebo keby som ja sem teraz prišla krivajúca, a keby som po každej tretej vete zajakala, vyvolám u tých ľudí skôr ľútosť. Kdežto teraz, keďže pánbožko ma obdaril vitalitou, energiou a optimizmom, seniorov skôr motivujem, aby aj oni sami začali na seba trochu pracovať.

No ale keď energiu odovzdáte, musíte ju dostať aj naspäť, nebvate po koncertoch vyčerpaná, kde beriete tú svoju energiu?

Nie, nebvám vyčerpaná, ja mám to šťastie, že robím to, čo rada robím.

Musíme ešte dodať, že je to zrejme aj vašim dobrým manželstvom. Váš manžel je večne usmiaty, ochotný, pritom veľmi šikovný, nielen muzikantsky, ale aj technicky, sám pripraví celé vystúpenie. Nedalo sa nepostrehnúť, keďže k našim seniorom chodievate dlhodobo, že za celý ten čas mu nikdy nezmizol úsmev z tváre.

To určite. Samozrejme, že každá žena by najradšej povedala, že má úžasného manžela, ale ja úprimne z celého srdca môžem povedať, že som skutočne mala takú šťastnú ruku, keď som sa rozhodla, že toto bude môj druhý manžel, pretože on je optimista, veľmi vzdelaný a rozhladený a ešte k tomu je aj vtipný. A navyše ešte aj z toho praktického hľadiska sme si sadli, lebo je tiež hudobník. Číže chodíme spolu, tvoríme spolu, cestujeme spolu a debatujeme spolu, čo si veľakrát už hovorím, božemôj, za tých 40 rokov, čo sme spolu, už sme si všetko povedali, ale vždy sa nájde téma. Ale je to aj tým, že máme deti, máme vnúčatá, plus robota, ktorá nás spája, takže stále je o čom. Nuž ale musím dodať, že nám vôbec nie je trápne, keď v tom štvorizbovom panelákovom byte, ktorý nemá ani 80 metrov štvorcových, sa niekedy aj 3-4 hodiny ani nestretneme, že je tam ticho. Pretože ja si niečo robím vo svojej izbičke a on takisto vo svojej štúdiodielni – jeho izba je naozaj kombináciou štúdia a dielničky, to by ste museli vidieť...! Máme už naozaj zrely vzťah, keď 3-4 hodiny necháme jeden druhého, nech si žije svoj život, nech si niečo robí, ľúšti, spí... Zídeme sa potom v kuchyni, pri dobrom jedle, už keď to rozvoníava a sme opäť spolu.

A dáte aj návod, ako ste sa s manželom našli? V Náruči máme okrem seniorov aj opustené mamy s deťmi, možno by ste mohli poradiť, ako postupovať pri výbere partnera. Sama ste už mali dve deti, keď ste sa dali dokopy.

Spoznali sme sa v kapele. A tri roky som nevedela, či to bude môj manžel. Bol ešte vysokoškólak, o štyri roky mladší a ja som už mala dve deti z prvého manželstva. Tam to nebolo isté, lebo normálne zodpovedná matka, ktorá má deti, si nemôže vyberať partnera, ktorý vyhovuje len jej, ale ktorý vyhovuje aj deťom. A ja som si ho zobrala pod lupu, tri roky som ho skúmala, kým som sa rozhodla. Deti ho od začiatku milovali a milujú ho dodnes. Ich vlastný otec už 28 rokov nežije, takže už ho berú úplne ako svojho otca. Ja som sa vydávala mladá, bola som už tretia manželka svojho prvého manžela profesora Stacha, ktorý sa po rozvode so mnou ešte raz oženil, taká nepokojná povaha, ale ja a moje deti sme mali šťastia na môjho druhého manžela. Pribudla nám ešte jedna spoločná dcéra a tak vznikla naša veľká rodina. Keď boli deti malé, tak som bola samozrejme pri nich a manžel cestoval a hral a neskôr, keď všetky deti vyrástli, sa to obrátilo, ja som sa mohla naplno vrátiť k spievaniu. Kedysi som ja manželovi zázemie, teraz ho robí on mne a oboch nás to naplňa.

No vo vašej rodine fungujú všetky vzťahy, nielen medzi vami manželmi. Keď sme sa pýtali vašej vnučky, tak sám postažovala, že babka stále niekde je, že by mohla byť viac s vami, takže ste aj milovanou babičkou. Máte jedného vnuka a 4 vnučky, všetci v pubertálnom veku. Nebýva ľahké vychádzať s deťmi v tomto citlivom období, ako sa to darí vám?

Ja si myslím, že to, čo deti skúšajú, také tie experimenty, ktoré ja vidím, že nedopadnú dobre, tak ich človek musí nechať, aby si následky okúsili na vlastnej koži. A vnučka teraz presne vie, kam mierim, ešte pred 10 dňami mala, neviem ako sa to volá tá technika, čo sa zapletú vrkoče na celej hlave... Niečo ako dredy, dodáva prítomná vnučka. Nehovorím, svedčalo jej to, ale ja som bola presvedčená, že toto nemôže prospievať vlasom a nakoniec sa priznala, že jej to ublížilo. A Laura s babkou súhlasí, že jednak to bolo ťažké a vytrhlo jej to polovicu jej vlasov. A takto pristupujem k všetkým svojim vnúčatám a funguje nám to.

Vždy keď pridáte k nám do Náruče, ste plná energie, ktorú odovzdávate našim seniorom. Aj dnes sa to opäť podarilo, ale nedá sa nevšimnúť si, že zvyčajne vždy energická Gizka je neobyčajne unavená. Čo sa deje?

Po 15 mesiacoch domácej starostlivosti som musela svojho 93 ročného otca umiestniť do zariadenia pre seniorov. Sama sebe som si slúbila, že mu dovoľím odísť z tohto sveta z domu, ale nešlo to. Tak som to zriadila, že tam má svoje obrazy, dobre sa oňho starajú, hoci

on už nevie, kde je. Chodíme za ním každý deň, keď nemôžem ja, tak niektoré z mojich detí alebo vnúcat, každý deň má pri sebe niekoho z rodiny. Keď mama zomrela, otec už bol na tom dosť zle, čo sa týka intelektu, starecká demencia sa ozvala, on si ani nevšimol, že mama zomrela, pretože servis okolo neho fungoval stopercentne. Ja som sa presťahovala k nim do domu a robila som všetko, čo dovtedy robila mama. Po mesiaci som skolabovala a skončila som na ARO. Zistila som, že ho nedokážem 10 krát v noci odprevadiť na toaletu, nekážem celý deň počúvať tri témy a stále som mala ten pocit, že božemôj, ešte mu musím nechty ostrihať, ešte ho musím pomasírovať, ešte má suchú pleť, bola som v takom vypätí a strese, zabudla som na môjho muža, na moje deti, na moje vnúčatá, všetko sa točilo jedine okolo otca. Po mesiaci, keď ma dali v nemocnici dokopy, som uznala, že toto ja sama robiť nemôžem, zaplatila som súkromne opatrovateľku, ktorá so mnou na striedačku, toto všetko robila. Číže buď som robila v rodine, kde som riešila problémy a prišla som domov a namiesto oddychu som išla k otcovi.

No a čo by poradila v takejto situácii Gizke svokra?

Poradila by, že pokiaľ otec už nevie kto si, keď už nevie že ty si dcéra, a že už je demencia v takom štádiu, že už potrebuje iba servis, jednoducho vtedy treba zveriť tohto človeka odborníkovi a treba sa venovať ľuďom, ktorí nás potrebujú. Nemôžete sa takto obetovať, lebo už ani ja nie som mladá a v tomto veku to už bolo nad moje sily. Otec je po roku a pol umiestnený v zariadení. V nemocnici ho dali do poriadku a keď som sa pýtala, na diagnózu, povedali mi, pani Oňová, jeho diagnóza je 93 rokov. Jeho nič nebolí, na nič sa nesťažuje, ale nič sa už nezlepší. Navštevujeme ho denne a už som prestala mať výčitky, že som sa nepostarala o otca. „Vrátila“ som sa k mužovi vnúčatám a užívame si spoločné chvíle. Zhovárala sa Alena Petrželková

Výročie Náruče
prípadá na 1. jún,
kedy naše deti
oslavujú svoj deň.
Pochopiteľne
s darčekom!
Užitočné drobnosti
mamičky dostali
od spoločnosti dm,
ďakujeme!

Na počesť Olympiády v Riu, sme si v Dúbravke spravili svoju vlastnú! V 5-tich disciplínach (lovenie rybičiek, hádzanie loptičkou do koša, šípky, kolky, triaťanie do plechovej pyramídy) súťažila väčšina našich seniorov a bojovali ako o život, takže sme samozrejme mali aj svojich víťazov!

Čo sa deje v Náručí záchrany?

.....
Chceme, aby v oboch Náručiach život plynul pokojne, prispôsobený dennému rytmu seniorov a mamičiek s deťmi. Občas ho však, aj na ich želanie, prepletieme nejakou výnimočnou udalosťou, ktorá sa potom stáva témou ich rozhovorov aj počas pracovných či spomienkových terapií.

Športový deň v Solčanoch mal len samých víťazov,
seniori odhodili barle, choditka a prekonalí samých seba.

Toto všetko sú zamestnanci z oboch Náručí, ktorí sa s láskou starajú, aby seniorom nič nechýbalo. Na spoločnom teambuildingu sme všetci absolvovali aj školenie k ISO normám a Štandardom kvality sociálnych služieb, ktoré práve v našich prevádzkach zavádzame a ktoré nám pomôžu ešte profesionálnejšie a efektívnejšie pracovať.

Chceme, aby naša Náruč bola otvorený miestom pre dúbavských seniorov, aby si sem prišli napríklad zacvičiť na vonkajšom ihrisku pre seniorov. Preto sme ich pozvali k nám na Deň otvorených dverí, ktorý dopadol nad očakávanie dobre, prišlo takmer 50 návštevníkov, prezreli si naše priestory a ochutnali z nášho kotlíkového gulášu. Pán starosta Martin Zaťovič nemohol chýbať, ku všetkému nám aj seniorom vyhrávala dychová hudba Račianka, ktorú vedie náš pán správca Štefan Horný.

Budovu Náruče záchrany si kvôli
dobudovaniu druhého výťahu prišiel
pozrieť predseda BSK Pavol Frešo.

Aj naše deti zažívajú prvé spoločenské rituály,
vo vidieckom prostredí v Solčanoch je takouto
slávnosťou prvé sväté prijímanie. Svoj veľký
deň si užila aj Renátka, ktorá žije v solčianskej
Náručí s mamou a bráčekom Sebastiánom.

PO KVAPKÁCH MAĽUJEME RUŽOVÝ SVET

Každý deň môže byť ružovejší, ak v sebe nájdeme silu pomáhať.
Aspoň po kvapkách.

Podporujeme OZ Šanca pre nechcených.

Lucka[®]
Tvoj vodný anjel